

Literatúra v 70-tych a v 80-tych rokoch bola vo veľmi zložitej situácii. Rozčlenila sa na tri prúdy:

- a) na oficiálnu, štátom podporovanú literatúru (vydávanú v štátnych vydavateľstvách);
- b) na neoficiálnu, tajnú literatúru – tzv. samizdat (prepísovanú a rozširovanú potajomky);
- c) na exilovú literatúru.

Oficiálna literatúra

Oficiálna literatúra bola pod prísnyim ideologickým dozorom, od spisovateľov sa znovu vyžadovalo, aby písali v duchu socialistických ideálov a podľa princípov socialistického realizmu. (Literárne časopisy *Mladá tvorba* a *Literárny týždenník* prestali vychádzať.)

Časť spisovateľov ochotne pokračovala v línii socialistického realizmu a v podpore režimu, iní sa snažili obchádzať témy a problémy, o ktorých sa nesmeli písať, a preto sa radšej venovali historickej tematike alebo zážitkom z detstva.

Dielo prechádzali zložitým schvalovacím procesom. Napriek tomu cenzúra a kontrola už nebola taká dôsledná ako v 50-tych rokoch, preto mohli vyjsť i mnohé novátorské literárne diela („smelé“ z hľadiska obsahu alebo formy). Vyvolali ostré odsúdenie socialistickej kritiky a títo spisovatelia sa potom stretávali pri vydávaní svojich ďalších diel s veľkými ťažkosťami, často sa museli podriadiť a prepísať určité časti kníh, aby mohli byť vydané.

K autorom, ktorým sa i v týchto rokoch podarilo vydať viac-menej hodnotné prozaické diela, patrili viacerí predstavitelia staršej a strednej generácie – napr. Vincent Šikula, Anton Hykisch, Ján Johanides, Rudolf Sloboda a Peter Jaroš. (Po rokoch 1968–1971 sa väčšina autorov staršej a strednej generácie odmlčala, postupne sa vrátili do literatúry až okolo roku 1976, po čiastočnom uvoľnení normalizačných opatrení.) Začiatkom 70-tych rokov vstúpili do literatúry nekonvenčnými knihami i predstavitelia mladej generácie prozaikov – napr. DUŠAN MITANA, DUŠAN DUŠEK a JOZEF PUŠKÁŠ (nadviazali na moderné trendy prózy v 60-tych rokoch).

Napriek oficiálnej ideológii sa v prozaickej tvorbe niektorých autorov aj naďalej prejavoval vplyv najnovších smerov západnej literatúry, najmä vplyv postmodernity, juhoamerického magického realizmu, literatúry absurdity a ďalších prúdov (prvky postmodernity uplatnil vo svojich dielach napr. Rudolf Sloboda, Peter Jaroš, Dušan Mitana a Pavel Vilikovský).

K dielam, ktoré vyvolali – pozitívny alebo negatívny – ohlas kritiky, patrili napr. trilógia Vincenta Šikulu *Majstri*, *Muškat*, *Vilma*, historické romány Antona Hykischeho *Čas majstrov* a *Milujte kráľovnú*, román Ladislava Balleka *Pomocník*, román Petra Jaroša *Tisícročná včela*, román Rudolfa Slobodu *Rozum*, novela Jozefa Puškáša *Štvrtý rozmer* a mnohé ďalšie. Mimoriadnu čitateľskú popularitu dosiahla v 80-tych rokoch spisovateľka MILKA ZIMKOVÁ knihou *Pásla kone na betóne*. Koncom 80-tych rokov sa vrátil do literatúry po dlhoročnom odmlčaní PAVEL VILIKOVSKÝ tromi knihami noviel, jednou z nich je napr. pozoruhodná novela *Kôň na poschodí, slepec vo Vrábľoch*. Najväčší odpor kritikov vzbudil Dušan Mitana svojimi zbierkami poviedok *Psie dni* (1971) a *Nočné správy* (1976).